bada, presunaren funtsezko eskubideak eta herriaren ona urratzen duen kasu bat ez bada— injustizi berriak sortzen ditu...»

Bixtan dago Indarra erabiltzearen gaitza. Baiña, herriko gizon talde bat (bere eginbeharraz jabetu den taldea) indarra erabiltzera behartzen duten gertaerak edo egoerak gerta ditezkeala ametitzen da, hala ere. Hau ez da, ordea, arbitrariekeri bat, baizik eta moral-printzipio batean du bere ohinarri: «Eragille bidegabe baten kontra bakoitzak bere burua defendi dezake».

Kristauak, bere bizitzan Jainkoz blaitzea billatzen duelako hain zuzen, injustiziaren aurrean, berarentzat moral-arazo denez, erlijio-arazo, postura edo planta bat hartu beharra dauka.

M. M. O.

CHICAGO: hutsa!

Agoztuan EE.UU-etako Demokrata-Alderdiak bere batzar nagusia ospatu du Chicago'n. Eta Humphrey, Lendakari-ordezko orain arte, izan da demokraten kandidato aukeratua.

Zer agertu du Chicago'ko Batzar honek bere funtsean? Demokrazi instituzionalizatuegien hutsa, indar edo presio-talde baten serbitzari diren demokrazien frakasoa. Humphrey'k izan «behar» zuen, derrigorrez hautatua. Bera baizen izan kandidato «ofiziala», egungo administrazioaren semetxo maitea. Berak gordeko ditu ongien amerikar politika ta soziedadearen mito lasaiak: politika ta ekonomi-inperialismoa batetik, eta oparotasun-bizitza bestetik. Egon ditezke lasai, noski, amerikar politika ta ekonomia zuzentzen duten burutxoak. Chicago'ko Batzar honetan ez bide-dute ohiartzunik izan Bob Kennedy izkutatuaren hitzok: «Zenbaitek dauden gauzak ikusi eta galdetzen dute: zergatik? Nik oraindik ez diren gauzak ditut amets eta galdetzen dut: zergatik ez?».

Jakiña, gero dator etorri drama. Gazteen manifestazioak kaleetan poliziaren indar latzari indarrez erantzunaz. Demokrata-Alderdiaren krisisak, kalean eman zalon erantzunak, zalantza sortzen digu: Nun da demokrazia, nun? Instituzio «demokratikoetan», elezio-xixtima ofizialetan?

Nunahl, edozein aurpegitan ageri da etsipena. Amerikar politikak ezin du ezer berririk, berritzaillerik, eman puska batean. Herriaren itxaropen sakonak, pobreen eta beltzen, gazteen, Ameriketa'ko indar berri guztien itxaropenak etsipen-uretan urtu dira, ez dute erantzunik jaso. Egia: Bob Kennedy sutsuaren lastargia Los Angeles'en erori zen ezkero, askotxo bakandu ziren askotxo herriaren itxaropenak. Orain berriz ere kaleetan dago nahasketa. Kandidato liberalenen azken-orduko ahalegiñak hutsean erori dira. Partidu bietan, orain arteko politikari lotuenak zeuden kandidatoei ez zaie zailla izan pakearen, justiziaren eta aurrerapenaren indarra zapaltzea. Biziki errexa. «Geroa, zion hirugarren Kennedy'k Bob'en hilleta-otoitzean, ez da

gaurrarekin konforme diranontzat, ideia ta proiekto berrieri so bildurtzen diranentzat». Tensio ta aurrerapen-aldi hauetan, sozialean eta politikan herriak iratzarten ari diren aldi hauetan, prexixo beharrezko dira bide ta ideia berriak, aurpegi emateko sendotasuna eta soluzioetan tinkotasuna. Humphrey, ordea, arabakien gizona da ta ez erabakiena, erdi-bide ta konformismoaren gizona. Berarentzat benetan ballo duena zera da: indarra, ahalmena, boterea, ta indarra partiduan datza, sindikatoetan, herriko presio-taldeetan.

Denok dakigu jakin Humphrey ta Nixo'en politika zaharrek ezin dutela erantzun tajuzko bat eman eta, noski, proiemak kaleetan jarraituko dute dantzan.

R. I.

MARKUSE'K DIOLA-TA

«Humanae vitae» enziklikak naiko eztabaida arrotu du aspalditxo hontan. Gu ez gera sartuko idazki horren mamian —*libera nos Domine*— ziur *gaudelako*, Elizak emandako dotrinari, osagarri ta argitasun asko **Elizak berak** ezarriko dizkiola aurrerantzean, batez ere, «artifiziala» ta «naturala» konzetuen saillean. Ateak, zabalak dira hortarako.

Dana dala, beste gai bat erabilli nahiko genuke, aitatua izan danetik oso urrutira ez dagoana.

«Dimensio bateko gizona» deritzan liburuan, Markuse jaunak «desublimizaziñoari» buruz diona garrantzirik handienekoa iruditzen zaigu.

Eta zer da desublimizatze hori? Bi hitzetan gaiatuko gera erakusten jakitun ez diran irakurleeri.

«Eros» instintoak, biziaren instintoak, zanpaturik egon behar du, nahi-tanahi-ez, gizarte zibilizatuan.

Hortaz, bi lege edo printzipio jartzen ditu Freud jakintsuak. Lehenengoa, **plazer ta atsegiñaren legea** da. Inkonziente saillean lege hori, lege bakarra da: atsegiña ta miña dira inkonzientearen gidari bakarrak.

Bigarren printzipioa, **errealitatearen legea** da, alegia, gizarteko gizonak Eros'en instintoa zanpatzea ta ezabatzea beharrezkoa dala. Hortan datza, hain zuzen, gizonaren zibilizaziñoa.

Eta gizonak bere lehenengo instintoa honela zanpatzen duanean, beste fenomenu berri bat agertzen da, Freud'ek **«sublimizaziñoa»** izendatzen duana.

Gizonak Eros'en instintoak menperatzen dituanean, bertan sarturik dagon indarra, beste bideetatik zabaltzen da, eta, etorri ere, hortik datoz jakinduria, artea, erlijioa, politika eta bizi hontako eginkizun ederrak oro. Eros' *en instinto reprimituak egin ohi dute Historioa, Freud'en iritzi*z.